

Mammografijournalistiken en gång till

Inger Atterstam ger i Läkartidningen 7/00 (sidan 752) en förskönande beskrivning av sin artikelserie i Svenska Dagbladet den 20–22/7 1999: »en oberoende journalistisk, kritisk granskning av mammografiforskningen». Jag uppfattar den som oberoende – ja, av fakta – och journalistisk – ja, i bemärkelsen vinklad. Rubrikerna illustrerar: »Tung cancerstudie döms ut», »Ohederliga arbetsmetoder», »Omgiven av rykten», »Kommitté avslöjar», »Förkastligt», »Massröntgen får inte ner dödstal».

Nyanserad debatt?

Är detta karakteristiskt för den »nyanserade debatt» som Inger Atterstam vill ha? Hon säger att »någon uppfattning beträffande den eventuella nyttan

eller bristen på nytta» inte framförs. Det är en märklig beskrivning! Atterstam återger uttalanden från professorerna Kjell Asplund och Lars Terenius. De förnekar inte bara citaten utan själva innebörden i deras påstådda utsagor.

Atterstam lät »flera experter ge olika tänkbara förslag». Ingen av de personer som hon hänvisar till, Gøtzsche, Olsen, Asplund, Terenius, Sjönell eller Ståhle, är »experter» ifråga om mammografiscreening, bröstcancer eller epidemiologi. Det »tänkbara förslag» som var utgångspunkten den 21/7 gällde forskningsfusk. Detta »förslag» var uppenbarligen tillverkat av Atterstam alldeles själv. Var och en kan läsa hennes artiklar i boken »Mammografi 2000 – Debatten». Där finns också flera inlägg

som SvD vägrade att publicera samt klarläggande brev som skrivits av Asplund, Terenius och andra forskare.

Motståndarna ställer till skada

Vi kan konstatera att fakta respektive okunnighet inte är några avgörande argument i denna så kallade debatt. Oavsett hur övertygande forskningsresultat som visas lyckas den mycket lilla och högljudda skaran av motståndare att få gehör för sitt tyckande. De ställer till stor skada. De sår misstroende, förvirring och oro hos många förtvivlade kvinnor, som av den anledningen avstår från den hälsoundersökning som skulle ha kunnat rädda deras liv.

Staffan Cederblom
röntgenläkare, Göteborg

Slutreplik:

Inte ett enda faktafel har påvisats

Röntgenläkaren Staffan Cederblom har under flera år skött den enda privata screeningverksamheten med mammografi i Sverige. Den genomförs i Bohuslän via ett affärsmässigt vårdavtal mellan företaget Medicinsk röntgen inom Praktikertjänst AB och landstinget i Bohuslän. Just nu pågår dessutom upphandling för att efter nyår privatisera mammografiverksamheten inom hela Västra Götalandsregionen, dvs Skaraborgs, Älvsborgs och Bohus län samt Göteborgs stad.

Kränkande och felaktigt

Staffan Cederblom är en av de flitigaste försvararna av mammografi, där han inte drar sig för att använda kränkande och felaktiga beskyllningar mot dem som han uppfattar som meningsmotståndare istället för att diskutera sakfrågorna. Ett exempel på denna polemiska teknik är en pamflett om mammografidebatten, både författad och utgiven av honom själv, som han nu delvis återger i Läkartidningen.

Inga faktafel påvisade

Den enda kommentar hans inlägg förtjänar är att påpeka att inte ett enda faktafel har kunnat påvisas i SvDs tre artiklar om mammografiforskningen från i somras. Inte någon av alla de in-

tervjuade har krävt dementier, inte heller de av Cederblom nämnda professorerna Kjell Asplund och Lars Terenius.

Den huvudansvarige för WE-studien fick flera gånger komma till tals i den aktuella artikeln om studien samt erbjöds att skriva ett utrymmesmässigt publicerbart genmäle som dock aldrig inkom.

Övriga till SvD insända inlägg berörde inte sakuppgifterna i SvDs artiklar utan utgjordes av tidigare flera gånger upprepade argument främst mot Sjönelles och Ståhles Läkartidningsrapport, som alltså inte återgavs i SvD.

Forskningen ifrågasätts alltmer

Staffan Cederblom hänvisar som alltid till »övertygande forskningsresultat» utan att låtsas om att det är just denna forskning som nu ifrågasätts av alltfler aktörer, bland dem Cochrane-rörelsen och de två oberoende epidemiologiexperter som socialstyrelsen anlitat.

Inger Atterstam
medicinjournalist,
Svenska Dagbladet

Jag – en läkarresurs

Ulf Schöldström skriver på ledarplats i Läkartidningen 49/99 (sidan 5465) om »Den osynliga läkarresursen».

Jag är en s k läkarresurs med utländsk examen från Ungern. Min »Golgatavandring» började visserligen för 20 år (!) sedan, men den skiljer sig icke en gnutta från den beskrivning som ges i ledaren. Jag vill bara påminna alla om att försummelser kanske sträcker sig längre bak i tiden än de 10 åren. Jag har bl a lidit av ekonomiska bekymmer på grund av okunskap och ointresse för denna speciella grupp av arbetskraft – vilket fortfarande inte är glömt.

Nu duger vi

Och en sak till: Nu när Sverige lider av läkarbrist (på grund av att den egna läkarkåren väljer att emigrera till ett välbetalt land) hörs genast andra tongångar. Nu skall man vara mån om dem som landet så väl behöver för att klara sin »sjuka» sjukvård. Ingen allmänmänsklighet här inte, bara marknadskrafter och behov som styr. Fy skäms!

Eva Gaspar
överläkare, Stockholms centrum
för ätstörningar